

Asia: LVM035:00/2019

Valtioneuvoston periaatepäätös logistiikan digitalisaatiosta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yleiset kommentit

Logistiikan digitalisaatiota koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen tavoitteena on tukea 5.10.2020 julkaistun logistiikan digitalisaatiostrategian toimeenpanoa. Helsingin kaupunki on vaikuttanut 18.8.2020 annetulla lausunnolla strategian sisältöön. Valtioneuvoston periaatepäätös huomioi myös muita logistiikan digitalisaatiokehityksen kannalta keskeisiä suunnitelmia, joihin Helsingin kaupunki on ottanut kantaa.

Liikenteen päästöt muodostavat viidenneksen Suomen kaikista kasvihuonepäästöistä. Digitalisointikehitystä vauhdittamalla voidaan osaltaan pienentää toimitusketjujen hiilijalanjälkeä niin logistiikan kannalta keskeisissä solmukohteissa kuin esimerkiksi kaupunkien jakelulogistiikassa. Periaatepäätös keskittyykin perustellusti siihen, miten digitalisaatiolla ja paremmalla tiedonkululla voidaan vähentää logistiikan päästöjä ja lisätä tehokkuutta. Helsingin kaupungin mukaan myös raideliikenteessä kulunvalvonnan digitalisointi ja automaatio tulevat antamaan uusia mahdollisuuksia yhdistää juna- ja kuorma-autokuljetuksia, lisätä raidekuljetusten osuutta kuljetuksista ja vähentää logistiikan päästöjä.

Periaatepäätöksen toimenpiteissä on otettu melko hyvin huomioon Helsingin 18.8.2020 lausunnossaan esittämät ehdotukset muun muassa eri toimijoiden roolien selkeyttämisestä. Helsinki pitää tärkeänä sitä, että julkisten toimijoiden rooli on mahdollistava antaen tilaa yritysten ratkaisuille ja innovaatioille.

Helsinki ottaa kantaa seuraaviin toimenpidekokonaisuuksiin, joiden vastuutahoina kunnat ovat.

Reaaliaikaisen tiedon tuottaminen

Helsingin kaupunki kannattaa periaatepäätöksen tavoitetta reaaliaikaisen tiedon tuottamisesta liikennejärjestelmästä. Helsingin omat tavoitteet ovat samankaltaisia. Datastrategiansa mukaisesti Helsingin tavoitteena on parantaa liikennedatan reaaliaikaisuutta, ottaa käyttöön uusia datalähteitä, ottaa kaupungin haltuun olennaiset liikennedatat sekä vastaanottaa ja jakaa dataa avoimien rajapintojen kautta.

Periaatepäätöksessä logistiikan tietoympäristön kehittämiseen osoitetaan toimenpiteistä eniten valtion resursseja. Keskeisenä toimijana on liikenteen erityistehtäväyhtiö Fintraffic, joka koordinoi ja kokoaa tietoa. Helsingin kaupunki pitää liikenteen ohjausyhtiön roolia ja tehtävää tärkeänä. Tietoympäristön kehittämisessä pitää kuitenkin välttää sitä, että lainsäädännöllä yrityksiltä edellytetään tiedon tuottamista ja vastikkeetonta luovuttamista kolmannelle osapuolelle, joka asettaa tiedon saataville maksua vastaan. Tästä syystä liikenteen ohjausyhtiön kokoaman liikenteeseen tai logistiikkaan liittyvän tiedon pitää olla jatkossakin saatavilla maksutta. Tällä myös tuetaan alan kehitystyötä ja estetään markkinoiden vääristyminen.

Digitaalisen infrastruktuurin kehittäminen osana fyysisen liikenneinfrastruktuurin kehittämistoimia

Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että resursseja kohdennetaan digitaalisen infrastruktuurin ja myös liikenteen sähköisen tilannekuvan kehittämiseen erityisesti kaupungeissa. Tämä antaisi mahdollisuuden merkittäville innovaatioille ja samalla se luo pohjaa suuremmille muutoksille toimintatavoissa.

Digitaalisen infrastruktuurin kehittämistä koskevaan toimenpidekokonaisuuteen sisältyy muun muassa kuntien katuverkon ja maanteitä koskevan tietojen laadun ja kattavuuden parantamisen. Helsingin kaupunki toteaa, että tietojen oikeellisuus on erityisen tärkeää logistiikkatoimijoille, jotka ovat eri puolella Suomea raportoineet esimerkiksi virheistä siltojen korkeustiedoissa. Virheelliset tiedot Digiroadin tiedoissa voivat merkitä logistiikkayrityksille lisäkilometrejä, jotka nostavat yritysten logistiikkakustannuksia ja aiheuttavat turhia päästöjä. Uusi tieliikennelaki velvoittaa kuitenkin kuntia ilmoittamaan tietoja Digiroadiin, minkä vuoksi tilanne tulee vähitellen korjautumaan. Helsingin tavoitteena on se, että tietojen ilmoittamisessa vähennettäisiin manuaalisen työn merkitystä ja tiedot ilmoitettaisiin Digiroadiin konenäköä ja avointa rajapintaa hyödyntäen. Siten Helsinki edistää myös periaatepäätöksen tavoitetta reaaliaikaisesta tiedon tuottamisesta.

Helsingin kaupunki pitää toimenpidekokonaisuutta tärkeänä, mutta kiinnittää huomiota siihen, että digitaalisen infrastruktuurin kehittämiseen osoitettava summa on tavoitteisiin nähden varsin vähäinen, vain kahdeksan miljoonaa euroa vuosina 2022–2025.

Kaupunkilogistiikka

Periaatepäätöksessä todetaan, että tietoja lastaus- ja latauspaikoista pitäisi olla reaaliaikaisesti kaikkien saatavilla. Tämä on myös eräs Helsingin citylogistiikan toimenpideohjelman tavoitteista. Helsinki julkaisee tietoja jo osoitteessa kartta.hel.fi. Samalla kaupunki tekee yhteistyötä logistiikkatoimijoiden ja pääkaupunkiseudun kuntien kanssa siinä, että tiiviillä kaupunkiseudulla löytyisi logistiikkatoimijoiden tarvitsemia raskaan liikenteen tauko- ja siirtokuormauspaikkoja ja että niiden saatavuudesta ja käyttöasteesta voitaisiin saada jatkossa reaaliaikaista tietoa mahdollisilta palveluntarjoajilta. Tämä tehostaisi myös yritysten logistiikkaketjuja ja vähentäisi turhasta kiertelystä aiheutuvia päästöjä kaupungeissa.

Kaupunkilogistiikassa ja erityisesti lähijakelussa on tarvetta yöjakelun lisäämiselle ja muun muassa uusille malleille, joissa eri kuljetusmuotoja yhdistetään päästöjä vähentäen. Ehdotus standardoidusta kaupunkijakeluyksiköstä ei kuitenkaan ole toimiva, koska kuljetukset ovat varsin erilaisia. Periaatepäätöksessä mainitaan, että valtio tukee kuntia suunnitteluohjeen laadinnassa. Periaatepäätöksestä jää kuitenkin epäselväksi, mitä suunnitteluohjeella tarkoitetaan. Tarkoitetaanko sillä esimerkiksi ohjetta, kuinka kaupunkitilaa suunnitellaan siten, että jakeluliikenne tulee huomioiduksi? Kaupunkien erilaisuuden vuoksi samanlainen suunnitteluohje ei toimi kaikkialla. Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että kaupunkilogistiikkaa edistävät ratkaisut lähtevät erityisesti kaupunkien ja logistiikkatoimijoiden tarpeista. Helsingin kaupunki pitää erinomaisena, että valtio aikoo edistää kaupunkilogistiikan kehittämistä kohdentamalla tutkimus- ja innovaatorahoitusta sekä tukemalla EU-rahoituksen hankkimista kuntien ja yritysten pilottihankkeisiin.

Saario Kaisa
Helsingin kaupunki, Kaupunginkanslia